

Jordbruksutskottets betänkande

1984/85:3

om vissa djurskyddsfrågor

Motionerna

I motion 1983/84:290 av Kertin Anér (fp) yrkas, såvitt nu är i fråga (yrkandena 9 och 10)

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kraven på grisuppfödning och slakt,

10. att riksdagen begär att regeringen tillser att socialstyrelsen och lantbruksstyrelsen utfärdar instruktioner om hur man skall göra med narkomaner som vanvårdar hundar eller andra husdjur.

I motion 1983/84:291 av Kerstin Anér (fp) yrkas att riksdagen vid ändring av djurskyddslagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen framhållits om fördelningen av uppgifter mellan lantbruksnämnd och länsveterinär vid ny- eller tillbyggnader av djurstall.

I motion 1983/84:292 av Kerstin Anér (fp) yrkas att riksdagen begär att regeringen ger lantbruksstyrelsen i uppdrag att utfärda regler för bruket av kör- och ridspö, i avsikt att i möjligaste mån minska detta bruk och bidra till att på lång sikt avskaffa det.

I motion 1983/84:678 av Ann-Cathrine Haglund (m) yrkas att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt förslag till sådan förändring av djurskyddslagen att den medger en snabb och smidig tillämpning och att 17 § ändras så att beslut om slutligt omhändertagande kan meddelas utan att ägaren tidigare fått tillsägelse om rättelse i fall när det är uppenbart att tillsägelse skulle vara gagnlös eller när ägaren inte kan påträffas.

I motion 1983/84:2345 av Ewy Möller och Göran Ericsson (båda m) yrkas att riksdagen begär att regeringen verkställer en översyn av lagen om tillsyn över hundar och därvid beaktar vad i motionen anförts.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta betänkande några under riksmötet 1983/84 väckta motioner rörande bl. a. djurskyddet inom animalieproduktionen och vid tävlingar m. m. samt om förutsättningarna för att omhänderta sällskapsdjur som utsätts för olämplig behandling.

Uppfödning och slakt av djur m. m.

Enligt motion 1983/84:290 av Kerstin Anér (fp) måste de villkor under vilka t. ex. grisar och höns lever tas upp till behandling när nu hela livsmedelspolitiken ligger i stöpsleven. Allra först måste förhållandena vid slakten och slakttransporten förbättras. Aktuella undersökningar visar att en stor del av slaktsvinen har transportskador och sjukdomar av olika slag när de slaktas. Vetenskapen kan i dag börja visa upp förslag till en form av svinhållning som tillgodoser väsentliga behov hos djuren utan att de besväras eller kostar människan alltför mycket. Sådana metoder måste enligt motionären ges en hög prioritet när svensk djurhållning skall granskas från djurens, konsumenternas och samhällets synpunkt.

Utskottet erinrar om att frågan om behandlingen av husdjur i samband med slakt m. m. vid flera tillfällen tidigare prövats av riksdagen. Under föregående riksmöte behandlades en motion i ämnet i utskottets betänkande JoU 1983/84:12, varvid utskottet anförde bl. a.:

Vad därefter beträffar behandlingen av husdjur i samband med slakttransport m. m. vill utskottet först hänvisa till reglerna i djurskyddslagen (1944:219) och till lantbruksstyrelsens detaljföreskrifter i ämnet.

Enligt 6 § djurskyddslagen (1944:219) skall vid transport av djur särskilt iakttas att transportmedlet är lämpat för ändamålet och att djuret såvitt möjligt skyddas mot stötar, skavning o. d. Närmare bestämmelser om transport av djur har, enligt bemyndigande i djurskyddslagstiftningen, meddelats av lantbruksstyrelsen.

Beträffande ilastning, transport och avlastning av djur finns regler i lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1981:45) om transport av levande djur.

Vidare har lantbruksstyrelsen i april 1982 utfärdat bestämmelser om behandlingen av husdjur i samband med slakt m. m. (LSFS 1982:12).

Beträffande djurhållning i allmänhet finns allmänna råd och föreskrifter i lantbruksstyrelsens kungörelse om djurhållning m. m. (LSFS 1982:21).

I samtliga dessa bestämmelser har djurskyddsintresset getts en framträdande plats.

Enligt vad utskottet erfarit arrangerade Svenskt djurskyddsforum i september 1983 ett symposium där olika aspekter på den moderna svinhållningen diskuterades. Bakom arrangementet stod bl. a. flertalet djurskyddsorganisationer samt Sveriges veterinärförbund. Vid symposiet framkom uppgifter om vissa missförhållanden i slaktsvinsproduktionen. Bl. a. redovisades en undersökning år 1982 av slaktsvin i Hallands län, som visade höga frekvenser av lungsjukdomar, ledinflammationer, bölder och leverskador. I omedelbar anslutning till symposiet kallades representanter för djurskyddsorganisationerna och vissa myndigheter m. fl. till en hearing på jordbruksdepartementet. I beslut den 20 oktober 1982 uppdrog därefter regeringen åt lantbruksstyrelsen att i samråd med statens livsmedelsverk och statens jordbruksnämnd utreda och lämna förslag till åtgärder för att förbättra djurhälsan och djurskyddet inom svinskötseln m. m.

Det bör tilläggas att man också från slakterinäringens sida vidtagit åtgärder för att förbättra slaktdjurens förhållanden. Vid flera slakterier pågår sedan lång tid tillbaka aktiv rådgivning om hälso- och miljöförbättrande åtgärder samt resultatanalys.

Utskottet delar motionärens uppfattning om det angelägna i att slaktdjurens förhållanden blir föremål för uppmärksamhet. Som utskottet vid flera tillfällen anfört kan utvecklingen mot allt starkare effektivitetskrav inom animalieproduktionen få konsekvenser som är betänkliga från djurskyddssynpunkt. Det torde numera inte råda delade meningar om att det också ligger i jordbruks- och slakterinäringens intresse att motverka stress och sjukdomar inom djurskötseln. Av det anförda framgår att utskottet ställer sig positivt till syftet med motion 1982/83:475. Med hänsyn bl. a. till den verksamhet och de initiativ som utskottet här redovisat kan det dock förutsättas att syftet med motionen kommer att tillgodoses utan någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Det skall tilläggas att lantbruksstyrelsen, enligt vad utskottet erfarit, inom kort kommer att redovisa förslag till åtgärder för att förbättra djurhälsan och djurskyddet inom svinskötseln m. m. i enlighet med det regeringsuppdrag som omnämns i utskottets ovan citerade betänkande. I avbidan på resultatet av den pågående verksamheten torde motionen i nu aktuell del (yrkande 9) ej påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Förprovning av djurstall m. m.

I motion 1983/84:291 av Kerstin Anér (fp) behandlas vissa frågor om förfarandet vid förprovning av nybyggda djurstallar från djurskyddssynpunkt. Motionären påpekar att lantbruksnämnden, som är provningsmyndighet, är ett sektorsorgan med huvudsakligen jordbruksekonomisk inriktning. Det kan därför ifrågasättas om det är formellt riktigt att nämnden skall vara godkännande myndighet. Systemet kan även vara betänkligt från jävssynpunkt, eftersom de sökande ofta anlitar lantbruksnämnden som konsult vid projekteringen. Motionären hänvisar i sammanhanget till riksdagens beslut våren 1982 om vissa organisatoriska ändringar inom veterinärväsendet, vilka bl. a. innebär att uppgifterna inom länsveterinärorganisationen överfördes på lantbruksnämnderna och att en veterinär enhet inrättades vid dessa nämnder. Vidare skulle en samlad översyn göras av länsveterinärernas ställning och arbetsuppgifter. Enligt motionen är det viktigt att djurskyddssynpunkterna i fortsättningen kan hävdas med tillräcklig kraft och att länsveterinären får en självständig ställning gentemot lantbruksnämnden. Det vore också av olika skäl olämpligt om lantbruksnämnden skulle få i uppdrag att lämna förhandsgodkännande och slutligt godkännande vid nybyggnad av djurstallar.

Utskottet får anföra följande. Enligt djurstallkungörelsen (1973:270, ändrad senast 1982:1028) får nybyggnad av djurstallar ej ske utan att byggnaden på förhand godkänts från djurskyddssynpunkt. Detsamma gäller ändring av befintligt stall som har väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt. Fråga om godkännande prövas av lantbruksnämnden. I sådant ärende skall finnas yttrande från en veterinär med särskild sakkunskap i fråga om sambandet mellan stallmiljö och djurskydd. Yttrandet avges regelmässigt av länsveterinären.

Under våren 1982 fattade riksdagen vissa beslut om organisation och finansiering av djurens hälso- och sjukvård m. m. (JoU 1981/82:31). Beträffande den regionala administrationen innebar beslutet bl. a. att funktionerna inom länsveterinärorganisationen överfördes från länsstyrelsen till lantbruksnämnden och att en veterinär enhet inrättades vid varje lantbruksnämnd. I avbidan på en samlad översyn av länsveterinärernas ställning och arbetsuppgifter skulle dessa dock t. v. behålla sin organisatoriska placering vid resp. länsstyrelse.

Översynen i fråga kommer att göras av den kommitté som tillsattes i december 1983 för att utreda livsmedelskontrollens omfattning och inriktning m. m. (Dir 1983:69). Av direktiven framgår bl. a. att såväl länsstyrelsernas som lantbruksnämndernas behov av veterinärmedicinsk kompetens skall övervägas i sammanhanget.

Utskottet vill understryka att ett av huvudsyftena med 1982 års riksdagsbeslut var att förbättra den regionala ledningen och planeringen av djurens hälso- och sjukvård samt i samband härmed tillföra lantbruksnämnderna veterinärmedicinsk sakkunskap. Enligt utskottets mening bör detta vara ägnat att stärka djurskyddsintresset även vid prövningen av frågor om nybyggnad av djurstall m. m. Denna prövning måste självfallet göras med utgångspunkt i bl. a. djurskyddslagens grundläggande regler och lantbruksstyrelsens tillämpningsanvisningar om stallbyggnaders storlek och inredning m. m. Utskottet kan för sin del inte finna att det nuvarande prövningssystemet skulle innebära att djurskyddsintresset inte beaktas i tillbörlig utsträckning vid handläggningen av hithörande ärenden. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion 1983/84:291.

Omhändertagande av sällskapsdjur, m. m.

Enligt yrkande 10 i motion 1983/84:290 av Kerstin Anér (fp) bör åtgärder vidtas för att komma till rätta med problemen med narkomaners och andra missbrukares innehav av sällskapsdjur, särskilt hundar. Dessa djur utsätts ofta för vanvård och annat lidande. De sociala myndigheternas liksom hälsovårdsnämndernas praxis i hithörande frågor behöver överses och tydliggöras. Socialstyrelsen och lantbruksstyrelsen bör enligt motionen tillsammans hjälpa kommunerna att, eventuellt i samarbete med polismyndigheten, dra upp riktlinjer för hur man skall kunna ingripa mot vanvård av djur i missbrukarmiljöer.

I motion 1983/84:678 av Ann-Cathrine Haglund (m) yrkas, delvis med utgångspunkt i samma förhållanden som påtalas i motion 290, att djurskyddslagens regler om omhändertagande av djur ändras och effektiviseras i vissa avseenden. Bl. a. föreslår motionären en ändring av 17 § djurskyddslagen för att åstadkomma en snabb och smidig rättstillämpning i fråga om omhändertagande av vanvardade djur. Slutligt beslut om omhändertagande av djur bör

kunna meddelas utan att ägaren först fått tillsägelse om rättelse i fall när det är uppenbart att sådan tillsägelse skulle vara gagnlös eller när ägaren inte kan påträffas.

I motion 1983/84:2345 av Ewy Möller och Göran Ericsson (båda m.) anförs att lagen om tillsyn över hundar på senare år berett polismyndigheterna vissa problem. I många fall har drogmisbrukare och andra använt hundar som "skyddshundar" till skydd mot polisingripanden m. m. Gällande regler har enligt motionärerna inte gett tillräckliga möjligheter att ingripa mot sådana företeelser i djurhållningen. Motionärerna ifrågasätter om inte en hund som på kommando biter människor eller på annat sätt underlättar ägarens brottsliga verksamhet kan betraktas som brottsverktyg och bli föremål för förverkande enligt brottsbalken. Det är i vart fall otillfredsställande att lagstiftningen inte ger möjlighet till ingripande i andra fall än när djuret utsätts för vanvård m. m. eller när en hund bevisligen är bitsk. Motionärerna föreslår därför att lagen om tillsyn över hundar blir föremål för översyn och anpassas till dagens förhållanden. Ingripanden bör bli möjliga även mot den som använder hunden på ett sätt som kan orsaka skada eller avsevärd olägenhet. Bestämmelser bör utarbetas som klarare reglerar polismyndighetens befogenheter att t. ex. omhänderta och försälja hund, liksom det ekonomiska ansvaret för sådana åtgärder.

Vad först beträffar frågan om omhändertagande av djur som utsätts för olämplig behandling vill utskottet nämna att denna fråga behandlades av riksdagen bl. a. under riksmötet 1981/82 (JoU 1981/82:31).

I anslutning till motioner om problemen med vissa missbrukares innehav av sällskapsdjur anordnade utskottet under nämnda riksmöte en hearing med representanter för lantbruksstyrelsen, Stockholms polisdistrikt, Stockholms miljö- och hälsovårdsförvaltning samt Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund.

Utskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande bl. a. följande.

Utskottet har i samband med en hearing inhämtat synpunkter på de aktuella motionerna från företrädare för vissa inledningsvis omnämnda myndigheter och djurskyddsorgan, vilka har stor erfarenhet av den praktiska tillämpningen av djurskyddslagen i nu förevarande avseende. Det har därvid tämligen klart och entydigt framgått att problemen med vissa missbrukares innehav av sällskapsdjur inte är av den arten att en särreglering beträffande dessa ägarkategorier är motiverad. Vanvård av djur kan således förekomma i skilda miljöer och sammanhang och utan att den av motionärerna angivna ägarkategorin är påtagligt överrepresenterad. Enligt lantbruksstyrelsens representant har djurskyddslagstiftningen, rätt tillämpad, visat sig ge tillräckliga möjligheter att ingripa mot de flesta former av vanvård och annan olämplig behandling av djur. När det gäller samarbetet mellan de sociala myndigheterna och hälsovårdsnämnderna har dock i något fall gällande sekretessbestämmelser tolkats på ett sätt som försvårat rapporteringen till hälsovårdsnämnden angående förhållanden som är av betydelse från djurskydssynpunkt. En av lantbruksstyrelsen tillsatt arbetsgrupp gör f. n. en

översyn av djurskyddslagen. Resultatet av denna översyn kommer senare under år 1982 att föreläggas regeringen.

Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att motion 1459, som direkt syftar till att införa särregler för vissa missbrukares innehav av sällskapsdjur, lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

I anslutning till motion 1432, som mera allmänt berör de formella förutsättningarna för omhändertagande av djur, vill utskottet hänvisa till den översyn av djurskyddslagstiftningen som enligt det nyss sagda äger rum inom lantbruksstyrelsen. Vidare vill utskottet erinra om de ändringar i djurskyddslagen som beslutades under riksmötet 1978/79 och som syftade till att förbättra samhällets möjligheter till ingripanden vid fall av olämplig behandling av djur (prop. 1978/79:13, JoU 1978/79:5). Bl. a. infördes en bestämmelse som gjorde det möjligt för länsstyrelse eller polismyndighet att – med omedelbar verkan och utan att iaktta vissa formaliteter som krävs för länsstyrelsens slutliga avgörande i djurskyddsärendet – förordna om ett djurs omhändertagande i avbidan på det slutliga beslutet (17 § tredje stycket djurskyddslagen). Motionärernas förslag att i vissa fall även slutligt beslut om omhändertagande bör kunna fattas utan att djurägaren erhållit tillsägelse om rättelse m. m. är enligt utskottets mening värt att överväga. De av utskottet nyss redovisade synpunkterna från en hearing i ämnet ger också anledning att understryka vikten av ett smidigt samarbete mellan de sociala myndigheterna och hälsovårdsnämnderna i nu åsyftade ärenden. Utskottet utgår från att frågor av detta slag blir föremål för vidare överväganden i samband med översynsarbetet. Någon särskild framställning från riksdagens sida med anledning av motion 1432 synes inte påkallad.

I anslutning till de nu aktuella motionerna 1983/84:290 och 1983/84:678 vill utskottet tillägga att ett av lantbruksstyrelsen utarbetat förslag till ny djurskyddslag nyligen har remissbehandlats och f. n. bereds i regeringskansliet. Enligt uppgift kommer en lagrådsremiss i ämnet att presenteras under hösten 1984. Utskottet utgår från att sådana djurskyddsfrågor som tagits upp i de båda motionerna kommer att behandlas i angivna sammanhang. Motionerna 1983/84:290, yrkande 10 och 1983/84:678 påkallar således f. n. inte någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Till skillnad från de båda nyssnämnda motionerna berörs i motion 1983/84:2345 i första hand situationer på vilka bl. a. lagen (1943:459) om tillsyn över hundar – tillsynslagen – är tillämplig. Medan reglerna i djurskyddslagen syftar till att skydda djuren mot vanvård och annan olämplig behandling avser tillsynslagen främst ingripanden till skydd för utomstående mot skada eller olägenhet vid hundhållning.

Enligt 1 § tillsynslagen skall hund hållas under erforderlig tillsyn för att förebygga att den orsakar skada eller annan avsevärd olägenhet. Hund som visat benägenhet att bita människor eller hemdjur får enligt 2 § inte vara lös utomhus på annat område än sådant som är betryggande inhägnat och till vilket utomstående inte har tillträde. Hund på vilken 2 § är tillämplig kallas vanligen bitsk hund. Om tillsynen över hund eftersätts, äger polismyndigheten enligt 3 § första stycket meddela de föreskrifter som omständigheterna påkallar, såsom att hunden skall vara försedd med munkorg eller hållas

bunden eller instängd. Är fråga om bitsk hund får polismyndigheten enligt andra stycket i samma paragraf i stället för att meddela föreskrifter låta döda hunden, om det är nödvändigt. Hund som springer lös på område där hemdjur finns får under vissa förutsättningar dödas av den som äger eller vårdar hemdjuren. Skada som orsakas av hund skall enligt 4 § ersättas av ägaren oavsett om vållande föreligger eller inte.

Enligt vad utskottet erfarit har rikspolisstyrelsen i en framställning till jordbruksdepartementet aktualiserat problemen med vissa missbrukares innehav av hundar och förekomsten av "skyddshundar" i olika sammanhang. Även dessa frågor kommer att övervägas i samband med den pågående översynen av djurskyddslagen som utskottet redovisat ovan. Utskottet är med hänsyn härtill inte berett att gå närmare in på de frågor som tas upp i motion 1983/84:2345 och som till stor del gäller polisiära befogenheter resp. möjligheterna till förverkande av sällskapsdjur som dresserats att försvåra polisningripanden i samband med brott. I sammanhanget bör nämnas att den nya polislagen (1984:387), som trätt i kraft den 1 oktober 1984, innehåller bestämmelser som närmare anger under vilka omständigheter en polisman får använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd (se prop. 1983/84:111, JuU 1983/84:27). När det gäller tolkningen av tillsynslagen vill utskottet vidare fästa uppmärksamheten på ett uttalande i proposition 1974:81 med förslag till ändrad lagstiftning om rätt att döda annans hund. Med anledning av påpekande från rikspolisstyrelsen framhöll föredragande departementschefen att en hund måste anses som bitsk enligt tillsynslagen, även om benägenheten att angripa t. ex. människor endast beror på ägarens dåliga inflytande och sålunda inte föreligger, när hund och ägare är skilda åt. Polismyndigheten har följaktligen rätt att låta döda en sådan hund, om det inte går att på annat sätt stadigvarande skilja hunden från dess ägare (prop. s. 34).

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motion 1983/84:2345 lämnas utan någon vidare åtgärd från riksdagens sida.

Djurskyddsfrågor inom hästsporten

I motion 1983/84:292 av Kerstin Anér (fp) behandlas vissa djurskyddsfrågor inom hästsporten, framför allt användningen av spö vid trav- och galopp tävlingar m. m. I motionen redovisas bl. a. delar av banveterinärernas årsberättelse för år 1983, liksom hästsportens bestämmelser om användning av spö. Enligt motionären lämnar förhållandena inom denna sportgren mycket övrigt att önska från etisk synpunkt och från djurskyddssynpunkt. Missbruk av spö förekommer sålunda ofta utan att det föranleder några sanktioner mot den ansvarige. Detta beror delvis på att efterlevnaden av gällande reglementen är svår att kontrollera. Med hänsyn till de ekonomiska intressen som står på spel kan det f. ö. antas att de ringa straffpåföljder som förekommer inte verkar särskilt avhållande på missbruket av spö. Motionär-

ren anser det olämpligt att hästsportens egna organisationer har ansvaret för att reglera användningen av spö. Detta ansvar bör övertas av lantbruksstyrelsen, som bör utfärda grundläggande bestämmelser på hithörande område. Dessa bestämmelser bör utformas så att de i möjligaste mån minskar och på längre sikt avskaffar bruket av spö. Det är önskvärt att en sådan utveckling främjas både i tävlingsammanhang och vid träning.

Utskottet behandlade under riksmötet 1981/82 en motion om tävlingshästarnas situation m. m. I sitt av riksdagen godkända betänkande anförde utskottet bl. a.

Tävlingshästarnas situation. I motion 1980/81:385 föreslås vissa åtgärder för att åstadkomma ett bättre djurskydd inom hästsporten. Framför allt krävs det enligt motionären en bättre tillsyn över träningsverksamheten, eftersom denna i praktiken försiggår utan någon kontroll av djurskyddsinstanserna. Vidare yrkas att regeringen utarbetar ett lagförslag innebärande förbud mot att piska hästar på trav- och galoppbanor. Motionären påpekar att ett sådant förbud beslutats i Norge.

Utskottet erinrar om att övervakningen från djurskyddssynpunkt av trav- och galopptävlingar ombesörjs av banveterinärer som förordnas av lantbruksstyrelsen. Vad däremot beträffar träningsverksamheten ankommer det i första hand på vederbörande hälsovårdsnämnd att utöva tillsyn enligt reglerna i djurskyddslagen (1944:219) om tillsyn över djurens vård och behandling. Enligt vad utskottet erfarit har allt flera kommuner skapat bättre förutsättningar för tillsynsarbetet genom att anställa särskilda djurskyddsinspektörer. Det kan tilläggas att utskottet vid riksmötet 1975/76 avstyrkte ett motionsyrkande om ändrad organisation av tillsynen i nu förevarande avseende, bl. a. med hänvisning till de kommunala satsningarna på tillsynssidan (JoU 1975/76:20).

I fråga om användningen av spö i tävlingsammanhang har utskottet inhämtat upplysningar om aktuella bestämmelser i reglementen för trav- och galoppsporten. Härav framgår att reglerna för användning av spö resp. körspö är mycket restriktiva i vad gäller såväl spöets utförande som själva användningssättet. Vid travtävlingar t. ex. får körspö endast användas till lätt drivning. Kuskens båda händer skall samtidigt, med fattning i handstropp, användas för tömkörning. Vid misstänkt fall av överdrivet bruk av körspö skall banveterinär under tävlingsdagen undersöka aktuell häst.

Grundregeln för galopptävlingar är att användning av spö i drivande syfte är förbjudet. Vissa undantagsbestämmelser finns som under angivna förutsättningar tillåter att spöet används bl. a. strax efter start samt under de sista 300 metrarna. Spöet får aldrig lyftas över axelhöjd, varken vid slag eller viftning.

Vid hopptävlingar gäller som grundregel att spö ej får användas för bestraffning utan för anvisning.

Det kan tilläggas att lantbruksstyrelsen nyligen har utarbetat en instruktion för banveterinärer, som skall ses över av en särskild arbetsgrupp med företrädare för styrelsen, hästsporten och banveterinärerna.

Utskottet anser det för sin del givetvis angeläget att tävlingshästarna behandlas på ett sätt som är acceptabelt från djurskyddssynpunkt, såväl i tävlingsammanhang som under träning. Så till vida instämmer utskottet med syftet bakom den nu behandlade motionen. Som utskottet påpekade redan vid riksmötet 1975/76 ägnar emellertid lantbruksstyrelsen stor uppmärksam-

het åt frågor som rör tävlingshästarnas förhållanden. När det gäller användningen av spö vid trav- och galopptävlingar m. m. präglas reglerna härom, som utskottet nyss framhållit, av stor restriktivitet och kan, om de rätt efterlevs, knappast inge betänkligheter från djurskyddssynpunkt. Det bör f. ö. påpekas att spöet i vissa situationer kan utgöra en säkerhetshöjande faktor, t. ex. då det gäller att snabbt korrigera djuret för att undvika kollision eller annat faromoment. Ett generellt förbud mot användning av spö inom hästsporten är utskottet f. n. inte berett att förorda. Givetvis utgår utskottet från att tävlingshästarnas situation - däri inbegripet reglerna för användning av spö och efterlevnaden av dessa bestämmelser - även i fortsättningen ägnas ingående uppmärksamhet från berörda myndigheter och organisationer. Någon särskild framställning härom från riksdagens sida med anledning av motion 1980/81:385 synes inte nödvändig.

I anslutning till den nu behandlade motionen vill utskottet tillägga att tidigare gjorda uttalanden om det angelägna i att tävlingshästarna behandlas på ett sätt som är acceptabelt från djurskyddssynpunkt givetvis alljämt äger sin giltighet. Enligt vad utskottet erfarit kommer frågan om tävlingshästarnas behandling att övervägas i samband med den pågående översynen av djurskyddslagen som utskottet nämnt i det föregående. Särskilt bör nämnas att lantbruksstyrelsen i fråga om tillsynsorganisationen lagt fram ett förslag som skulle innebära att ett antal heltidsanställda veterinärer knöts till tävlingsbanorna. Med hänvisning till tidigare uttalanden och till de överväganden som f. n. pågår rörande tävlingshästarnas behandling föreslår utskottet att motionen lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *uppfödning och slakt av djur*
att riksdagen lämnar motion 1983/84:290 yrkande 9 utan vidare åtgärd,
2. beträffande *förprovning av djurstall m. m.*
att riksdagen avslår motion 1983/84:291,
3. beträffande *omhändertagande av sällskapsdjur m. m.*
  - a) att riksdagen lämnar motion 1983/84:290 yrkande 10 utan vidare åtgärd,
  - b) att riksdagen lämnar motion 1983/84:678 utan vidare åtgärd,
  - c) att riksdagen lämnar motion 1983/84:2345 utan vidare åtgärd,
4. beträffande *djurskydd inom hästsporten*
att riksdagen lämnar motion 1983/84:292 utan vidare åtgärd.

Stockholm den 9 oktober 1984

På jordbruksutskottets vägnar
EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Jens Eriksson (m), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s), Ulf Lönnqvist (s), Wivi-Anne Radesjö (s) och Lars Ernestam (fp).

Särskilt yttrande

Lars Ernestam (fp) anför:

I föreliggande betänkande behandlas bl. a. frågor om djurskyddet inom animalieproduktionen och i samband med trav- och galopptävlingar m. m. Som närmare framgår av betänkandet är dessa frågor föremål för uppmärksamhet i olika sammanhang, och jag har f. n. inte ansett det nödvändigt att framställa några yrkanden som avviker från utskottets ställningstagande. I detta yttrande vill jag däremot anförda några kompletterande synpunkter på följande ämnen, nämligen uppfödning och slakt av husdjur, prövningen av ny- och ombyggnad av djurstallar samt användningen av kör- och ridspö inom hästsporten.

Som framhålls i motion 1983/84:290 är det viktigt att förhållandena inom animalieproduktionen ägnas ingående uppmärksamhet. När nu hela livsmedelspolitiken är under utredning bör även de villkor under vilka t. ex. höns och grisar måste leva tas upp till diskussion och behandling. De onaturliga livsvillkor som förekommer inom en stor del av slaktdjurs- och äggproduktionen har med rätta kritiserats av etologer och andra bedömare. Särskilt när det gäller slakt och slakttransport av grisar har missförhållandena dokumenterats i olika undersökningar som påvisat en oacceptabelt hög sjukdoms- och skadefrekvens hos djuren. Det är angeläget att dessa frågor beaktas både i ett längre och ett kortare tidsperspektiv. Det är viktigt att man utnyttjar de nya metoder för djurhållning som den etologiska vetenskapen kan bidra till att få fram.

När det gäller prövningen av djurstallar enligt djurstallkungörelsen vill jag understryka de synpunkter som framförs i motion 1983/84:291. Det är önskvärt att prövningssystemet utformas så att djurskyddsintresset beaktas i tillbörlig utsträckning. En utgångspunkt bör vara att prövningsmyndigheten är fristående från ekonomiska eller andra intressen i samband med djurhållningen.

En djurskyddsfråga som inte får försummas är användningen av kör- och ridspö inom hästsporten. Den i motion 1983/84:292 redovisade årsberättelsen från banveterinärerna tyder på att ett visst missbruk av spö förekommer på trav- och galoppbanorna. Genom bristen på effektiva kontrollmedel och de höga prissummor som står på spel inom hästsporten kan det antas att befintliga sanktionsmöjligheter inte i tillräcklig mån verkar avhållande från sådant missbruk. Det kan vidare ifrågasättas om hästsportens egna organisationer bör ha ansvaret för att reglera användandet av spö.